

**ОСНОВИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ: ПРАКТИЧНИЙ
КУРС ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ**
Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень ВО</i>
Галузь знань	<i>C - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>
Спеціальність	<i>C5 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів і медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, 7 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити ЄКТС – 120 годин аудиторні заняття: лекції – 16 годин, практичні (семінарські) – 30 годин, самостійна робота – 74 години</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>модульна контрольна робота, залік</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор, практичні заняття: канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри, Тимошенко Наталія Євгенівна, tim.nata.e@gmail.com Практичні / семінарські заняття – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри, Тимошенко Наталія Євгенівна tim.nata.e@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/Njg3MzcyNzk5NjI4</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Основи критичного мислення: практичний курс для професійного зростання» є вивчення теоретичних основ та практичних методів критичного мислення як ключової компетентності сучасного фахівця. Дисципліна охоплює основні принципи логічного аналізу, техніки оцінки інформації, методи прийняття обґрунтованих рішень, способи виявлення когнітивних упереджень та розвиток навичок аргументації. Особлива увага приділяється застосуванню критичного мислення у професійній діяльності, аналізу складних ситуацій, роботі з різномірними джерелами інформації та формуванню власної позиції на основі раціонального аналізу.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи критичного мислення: практичний курс для професійного зростання» є формування у здобувачів освіти системних знань про критичне мислення та розвитку практичних навичок його застосування для підвищення ефективності професійної діяльності та особистісного розвитку.

Вивчення даного ОК сприяє розвитку наступних компетентностей:

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Після вивчення навчальної дисципліни студенти мають можливість розвинути такі програмні результати навчання:

Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна «Основи критичного мислення: практичний курс для професійного зростання» має міждисциплінарний характер підготовки здобувачів і, водночас, перебуває у певному зв'язку з дисциплінами циклу гуманітарної та соціально-психологічної підготовки.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Критичне мислення: поняття та практика

Тема 2. Важливість принципів критичного мислення для професійного зростання

Тема 3. Різниця між критичним мисленням та звичайним судженням

Тема 4. Структура аргументів: побудова і аналіз ефективних аргументів

Тема 5. Прийняття рішень: роль критичного мислення у виборі оптимальних варіантів

Тема 6. Інструменти критичного мислення: аналіз, оцінка та перевірка інформації

Тема 7. Методи розвитку критичного мислення.

Тема 8. Системне мислення: інструменти і підходи

Тема 9. Практика критичного мислення у щоденних викликах

4. Навчальні матеріали та ресурси

4.1. Базова література

1. Кругляк М. І. Критичне мислення. Матеріали III частини онлайн-курсу «Логіка, аргументація, критичне мислення». Київ, 2021. 193 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kruhliak_Myroslava/Krytychne_myslennia/

2. Лякішева А. В., Вітюк В. В., Кашуб'як І. О. Л-97 Кейсбук методів і прийомів технології розвитку критичного мислення в Новій українській школі : навч.-метод. посіб. для вчит. поч. класів ЗЗСО та студ. спец. 013 Початкова освіта. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2022. 116 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21285/1/casebook.pdf>

3. Пометун О., Гупан Н. Методика розвитку критичного мислення учнів ліцею на уроках історії: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2021 – 250 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Metodyka_rozvytku_krytychnoho_myslennia.pdf.

4. Тимошенко Н.Є. Технології тренінгу: розвиток soft skills. Книга 1: навч.-метод. посіб. / за наук. ред. Л. Ніколаєва. Київ: 7БЦ, 2024. 256 с. URL: <https://ehsupir.uhsp.edu.ua/items/67893d6b-2eae-4802-81dc-387ec98a4ede>.

5. Tymoshenko N., Kalchenko L. Innovative approaches to the formation of critical thinking of future specialists in the socioeconomic sphere MODERN TRENDS IN THE SCIENCE, EDUCATION AND BUSINESS: Monograph / Eds. Svitlana Arkhypova, Dimitrina Kamenova. Varna: Varna University of Management, 2024. 222 p. P.86-106. DOI: 10.54055/GLVJ9614. ISBN: 978-954-635-041-1. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/70096>

4.2. Допоміжна література

1. Іванова Т., Ізбаш С. Методичні «родзинки» онлайн-тренінгу з медіа грамотності «Будь у тренді: МІГ в online!»: практичний посібник / за заг. ред. В. Іванова. Київ: АУП, Центр вільної преси, 2020. 96 с. URL: https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2021/01/AUP_MIG.pdf

2. Конверський А.Є. Критичне мислення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. К. : Центр учбової літератури, 2020. 370 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Konverskyi_Anatolii/Krytychne_myslennia.pdf

3. Лукіяничук А.М. Розвиток критичного мислення учнів : методичні рекомендації. Біла Церква : БІНПО УМО, 2018. 73 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua>

4. Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти. Навчально-методичний посібник / за ред. О.В. Волошенюк. Київ, 2020. 79 с. URL: https://www.aup.com.ua/uploads/Mediahramotnist_V_Zakladi_Doshkilnoi_Osvity_AUP_2020.pdf
5. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. К. : ЦВП, АУП, 2016. 243 с. URL: https://www.aup.com.ua/uploads/MO_na_yrokax_sypilstvoznnavstva_2016_1.pdf
6. Терно С. О. Критичне мислення - сучасний вимір суспільствознавчої освіти. Запоріжжя: Просвіта, 2009. 268 с. URL: https://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/Posibnyky/Terno_monograph.pdf
7. Тимошенко Н.Є. Тренінгові вправи для початківців і професіоналів: метод. посіб. / під наук. ред. Л. О. Ніколаєва. Київ: 7БЦ, 2023. 148 с. URL: <https://cmg.org.ua/info/treningovi-vpravi-kniga>
8. Тимошенко Н. Травматичний досвід: техніки по роботі з цивільним населенням: метод. посіб. / за редакцією Тетяни Курганської. К.: ТОВ «7БЦ», 2023. 292 с. URL: <https://knigimak.com/product/travmatychnyj-dosvid-tehniky-po-roboti-z-czyvilnym-naselennyam>.
9. Череповська Н. І. Медіаосвітні ресурси розвитку патріотизму і критичного мислення молоді : навчально-методичний посібник. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2017. 156 с. URL: <https://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/cherepovskaPosbMaket2017.pdf>

4.3. Додаткові ресурси

1. Кіца М. О. Фейкова інформація в українських соціальних медіа: поняття, види, вплив на аудиторію. URL: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/1-52/36.pdf>.
2. Костіна Н. Фактчекери – детективи від журналістики. Укрінформ. 2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3114188-faktekeri-detektivi-vidzurnalistiki.html>
3. Пригорницька О. Фейкова інформація в соціальних медіа: виявлення, оцінка, протидія. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2017. Вип. 48. С. 439–452. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2017_48_34
4. Триллінг Б., Фейдл Ч. Навички XXI століття. Навчання для життя у наш час/ перекл. з англ. С. Христофорової. URL: <http://edu.rucamp.org 'posts/14425029>.

Література знаходиться у Науково-технічній бібліотеці ім. Г.І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://www.library.kpi.ua>), методичному кабінеті кафедри філософії.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й здобувача вищої освіти з метою засвоєння навчального матеріалу та формування відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються стратегії активного індивідуального та колективного навчання, а також розвивальні технології, підкріплені активними формами та методами, зокрема: інформативно-рецептивний метод, проблемно-пошукові методи (насамперед метод проблемного викладу задля формування навичок постановки проблеми та визначення шляхів її розв'язання, реалізацію самостійного пошуку; евристичні методи задля знаходження оптимальних вирішень творчих завдань, активізації творчого мислення).

Окрім традиційних методів навчання, в освітньому процесі, застосовуються й такі методи: метод рефлексії, що створює умови для глибшого засвоєння навчального матеріалу та сприяє формуванню навчально-стратегічної усвідомленості здобувача освіти; метод залучення здобувачів до позааудиторної діяльності (конференції, виставки, освітні екскурсії), який сприяє пошуку тематичної інформації, розвитку навичок ділової комунікації та вдосконаленню аналітичних здібностей; метод міждисциплінарного навчання, що забезпечує формування фахової компетентності через одночасне оволодіння предметними знаннями з різних галузей; метод контекстного навчання, орієнтований на професійну підготовку здобувачів вищої школи, який реалізується шляхом системного включення професійного контексту та поступового насичення навчального процесу елементами майбутньої професійної діяльності.

Усі методи навчання опосередковано спрямовані також на формування навчально-стратегічної компетентності здобувача вищої освіти, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процес організації, реалізації, контролю та корегування своєї навчальної діяльності).

Лекції

- Лекція 1. Критичне мислення: поняття та практика
- Лекція 2. Важливість принципів критичного мислення для професійного зростання
- Лекція 3. Різниця між критичним мисленням та звичайним судженням
- Лекція 4. Структура аргументів: побудова і аналіз ефективних аргументів
- Лекція 5. Прийняття рішень: роль критичного мислення у виборі оптимальних варіантів
- Лекція 6. Інструменти критичного мислення: аналіз, оцінка та перевірка інформації
- Лекція 7. Методи розвитку критичного мислення.
- Лекція 8. Системне мислення: інструменти і підходи. Практика критичного мислення у щоденних викликах

Практичні (семінарські) заняття

- Практичне заняття 1. Оцінка та аналіз складних ситуацій: методи застосування критичного мислення
- Практичне заняття 2. Виявлення когнітивних упереджень у повсякденних ситуаціях
- Практичне заняття 3. Розвиток критичного мислення
- Практичне заняття 4. Вирішення етичних дилем із застосуванням критичного мислення
- Практичне заняття 5. Вправи на прийняття рішень на основі критичного аналізу
- Практичне заняття 6. Мистецтво прийняття рішень: критичний аналіз як ключ до ефективності
- Практичне заняття 7. Перехрестя вибору: рішення, що змінюють гру
- Практичне заняття 8. Прийняття рішень на основі критичного аналізу. Виявлення і корекція логічних помилок у судженнях
- Практичне заняття 9. Системне мислення: інструменти і підходи. Системний аналіз складних проблем
- Практичне заняття 10. Побудова альтернативних варіантів рішень за допомогою системного підходу
- Практичне заняття 11. Когнітивні упередження та їх вплив на прийняття рішень
- Практичне заняття 12. Моделювання кризової ситуації в соціальній роботі
- Практичне заняття 13. Створення моделі профілактики соціальних проблем. Моделювання ситуації конфлікту між клієнтом і соціальним працівником
- Практичне заняття 14. Інструменти системного мислення. Застосування критичного мислення у щоденних викликах
- Практичне заняття 15. Модульна контрольна робота

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача ВО в рамках освітнього компоненту включає комплекс тематичних питань для роздумів і практичних завдань, спрямованих на самоконтроль знань та організацію самопідготовки здобувачів в рамках кожного з практичних/семінарських занять і передбачає: підготовку до аудиторних занять, підготовку до модульної контрольної роботи.

№ з/п	Самостійна робота студентів	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	64
2	Підготовка до складання модульної контрольної роботи	4
3	Підготовка до заліку	6
	Всього	74

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять

Відвідування лекцій є обов'язковим. Здобувач вищої освіти, який пропускає лекції, може мати труднощі з належною підготовкою до семінарів, однак йому не потрібно відпрацьовувати пропущені лекції. Здобувачу вищої школи під час лекції рекомендується конспектувати основні аспекти, ключові поняття, визначення, класифікації та алгоритми, що пояснює викладач.

Активна участь у семінарських (практичних) заняттях є обов'язковою і має важливе значення для формування рейтингу здобувача вищої освіти. Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої школи має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, а також опрацювати інформацію теми, що представлена у основному списку літератури. У разі виникнення запитань або незрозумілих моментів слід обов'язково обговорити їх з викладачем. Якщо здобувач вищої освіти не встиг підготуватися, йому варто уважно слухати виступи інших і намагатися компенсувати недостатню підготовку, засвоюючи нову інформацію.

Якщо здобувач вищої освіти пропускає семінари чи контрольні заходи з поважних причин (наприклад, через хворобу чи інші важливі обставини), він матиме змогу виконати завдання впродовж наступного тижня. Перевірка знань здобувачів вищої школи із тем, які вони пропустили, здійснюватиметься через консультації з викладачем, графік яких доступний на сайті кафедри філософії.

Бали за фактичну присутність на лекціях і семінарах не нараховуються.

Дистанційне навчання

У разі запровадження дистанційного (змішаного) формату навчання організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>), Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>).

Організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання, зокрема через Платформу дистанційного навчання «Сікорський» (<https://www.sikorsky-distance.org>) та АС «Електронний кампус» (<https://ecampus.kpi.ua>). Здобувачі вищої школи приєднуються до платформи «Сікорський» (Google Classroom) через корпоративну електронну пошту у домені @lil.kpi.ua.

Освітній процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Zoom. Посилання на конференцію надається на початку семестру.

Заняття в режимі дистанційного навчання проводяться через онлайн-конференції на платформі Zoom. Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача вищої освіти (<https://ecampus.kpi.ua>).

Правила поведінки на заняттях

На заняттях слід дотримуватись норм етичної поведінки, що визначені у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), а також "[Положення про Комісію з етики та академічної доброчесності Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського](https://osvita.kpi.ua/node/171)" (<https://osvita.kpi.ua/node/171>)

На території університету здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись установлених Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>). Під час лекційних і практичних занять в аудиторіях, а також у процесі відеоконференцій, мобільні телефони слід використовувати лише в беззвучному режимі та виключно з навчальною метою — для пошуку необхідної інформації в інтернеті.

Правила призначення заохочувальних і штрафних балів

Заохочувальні не входять до основної шкали РСО.

Максимальна кількість заохочувальних балів – **10** (10% від суми рейтингових балів).

Здобувач вищої школи може отримати заохочувальні (додаткові) бали за участь у міжнародних та/чи всеукраїнських наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах (студентських, всеукраїнських), конкурсах з тематики навчальної дисципліни.

Штрафні бали не передбачаються.

Таблиця 7.1.

Заохочувальні бали	Кількість балів
Написання тез до конференції (без виступу)	5
Участь у студентській олімпіаді з навчальної дисципліни (без призового місця)	5
Участь у конкурсі за проблематикою навчальної дисципліни (без призового місця)	5
Проходження онлайн курсу з поглибленим вивченням окремої теми дисципліни	5
Написання тез і публічний виступ на конференції (всеукраїнській чи міжнародній)	10
Участь у студентській олімпіаді з навчальної дисципліни (з призовим місцем)	10
Публікація статті у науковому виданні	10
Участь у конкурсі за проблематикою навчальної дисципліни (з призовим місцем)	10

Політика оцінювання контрольних заходів

Оцінювання контрольних заходів здійснюється відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати оцінювання семестрового контролю висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача вищої освіти (<https://ecampus.kpi.ua>).

У випадку незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика дедлайнів та перескладань

Невиконання завдань або порушення термінів їх виконання з неповажних причин призводить до втрати можливості отримати відповідні рейтингові бали. У разі пропуску контрольних заходів з поважних причин здобувачу вищої освіти надається право додатково виконати завдання впродовж найближчого тижня.

Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач вищої освіти, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, також має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті

Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>).

Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків

Під час вивчення навчальної дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування науково-практичних заходів, лекторів, тренінгів тощо, в межах тематики дисципліни.

Академічна доброчесність

У процесі вивчення навчальної дисципліни необхідним є неухильне дотримання політики академічної доброчесності, визначеної чинним законодавством та внутрішніми документами закладу освіти.

Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, що оприлюднені на сайті університету:

Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>), Положення про систему запобігання академічному плагіату (<https://rb.gy/agihij>), нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження, методичні матеріали, освітні курси (<https://kpi.ua/academic-integrity>).

Недотримання принципів академічної доброчесності, зокрема виявлення плагіату чи дублювання завдань, призводить до виставлення нульового балу за відповідну роботу.

Політика використання штучного інтелекту

Використання штучного інтелекту регулюється «Політикою використання штучного інтелекту в академічній діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Всі завдання, виконувані здобувачами під час навчання, повинні бути результатом їх власної оригінальної роботи. Використання штучного інтелекту (ШІ) для автоматичного створення відповідей без подальшого їх аналізу і доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується використовувати ШІ як єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані відомості з інших надійних джерел. Будь-яке застосування інструментів ШІ для виконання завдань повинно бути чітко зазначене і задокументоване.

Використання ШІ повинно відповідати принципам академічної доброчесності.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

PCO з навчальної дисципліни, семестровий контроль з якої передбачений у вигляді заліку, розробленого за типом PCO-1 і складається з:

Поточного контролю: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарного контролю: проводиться один раз на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестрового контролю: залік.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру з метою забезпечення зворотного зв'язку між викладачем і здобувачами вищої освіти у процесі навчання та для перевірки рівня теоретичної та практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення навчальної дисципліни.

Викладач оцінює роботу здобувача освіти на кожному семінарському занятті. Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниженню рейтингу здобувача вищої освіти.

Модульна контрольна робота (МКР) проводиться у форматі тестування і включає 10 тестових завдань, які охоплюють зміст навчальної дисципліни. Перескладати МКР не можна.

Календарний контроль проводиться з метою моніторингу виконання здобувачами індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу.

Календарний контроль (проміжна атестація) проводиться на 8-у та 14-у тижнях семестру. Для отримання позитивної оцінки з календарного контролю за навчальну дисципліну потрібно набрати не менше 50 % від максимально можливих балів на момент проведення контролю.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Умови допуску до семестрового контролю: зарахування усіх передбачених РП завдань.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни складається з балів, отриманих за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях;
- 2) складання модульної контрольної роботи (МКР).

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях

(максимальна кількість балів складає 90)

14 семінарів × 5 бали = 70 балів

Всього: 90 бали

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої школи у процесі дискусії	5
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	2
відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

2. Складання модульної контрольної роботи

(максимальна кількість балів складає 30; кількість балів за 1 тестове завдання – 3)

10 тестових завдань × 3 бали = 30 балів

вірно виконано всі тестові завдання	30
вірно виконано половину тестових завдань	15
не вірно виконано всі тестові завдання	0

Семестровий контроль: ЗАЛК

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами роботи в семестрі, якщо має підсумковий рейтинг за семестр не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умови допуску до заліку: рейтинг ≥ 36 б.

Не виконані умови допуску → Не допущено.

< 60 балів → залікова к/р

≥ 60 балів = оцінка (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо, незадовільно).

Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р.

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на передостанньому занятті з дисципліни в семестрі. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку і мають рейтингову оцінку 60 та більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи (письмова). Якщо оцінка, отримана за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, попередній рейтинг здобувача скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи.

Залікова контрольна робота складається з 4 питань. Ваговий бал 1 питання 25 балів.

25-23 балів – повна, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на поставлене питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні; демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу.

22-19 балів – не зовсім повна або не достатньо чітка відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення з матеріалом лекцій та підручника; незначні неточності у відповідях.

18-15 балів – поверхове ознайомлення з навчальним матеріалом або значні похибки у відповідях.

0- балів – незасвоєння тем.

Максимальна сума балів складає **100**.

Приблизний перелік питань на Залік подано у Додатку 1.

Сума балів переводиться у систему оцінювання згідно з таблицею.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Можливі відмітки у відомості семестрового контролю:

Не допущено	Невиконання умов допуску до семестрового контролю
Усунено	Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки
Не з'явився	Здобувач, був допущений, але не з'явився на залік

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено ст. викладачем кафедри філософії, канд. пед. наук (13.00.05), *Тимошенко Наталією Євгенівною*.

Ухвалено кафедрою філософії (протокол № 22 від 20.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24.06.2025 р.)

Додаток 1

Перелік питань до МКР

- Критичне мислення: поняття та практика.
- Визначення поняття критичного мислення та його значення в професійному зростанні.
- Компоненти критичного мислення: уміння аналізувати інформацію, логічність та обґрунтованість, оцінка доказів та аргументів, розпізнавання помилок у мисленні.
- Переваги критичного мислення та ризики відсутності критичного мислення.
- Важливість принципів критичного мислення для професійного зростання.
- Базові принципи критичного мислення. Логічність: основа критичного мислення.
- Визначення логічності в контексті критичного мислення.
- Різниця між логічними та нелогічними висновками. Правила логіки, які допомагають будувати чіткі та послідовні аргументи.
- Типи логічних помилок (нелогічні висновки, аргументи, що містять суперечності).
- Визначення обґрунтованості в критичному мисленні.
- Важливість фактів і доказів для підтвердження висновків.
- Типи аргументів: сильні та слабкі аргументи, їх вплив на прийняття рішень.
- Пояснення принципу сумніву в критичному мисленні. Чому сумнів важливий для розвитку аналітичних навичок.
- Визначення неусвідомлених переконань і як їх ставити під сумнів. Як сумнів допомагає уникати стереотипів і упереджень.
- Різниця між критичним мисленням та звичайним судженням.
- Поняття судження: визначення, приклади звичайного судження в повсякденному житті.
- Основні відмінності між звичайним судженням і критичним мисленням.
- Характеристики звичайного судження: інтуїтивність: як часто судження базується на особистому досвіді та емоціях; поверховість: орієнтація на перше враження без глибокого

аналізу; упередженість: вплив стереотипів, переконань та емоцій на прийняття рішень. Ризики звичайного судження у професійній діяльності.

19. Розвиток критичного мислення для вдосконалення суджень.
20. Що таке аргумент? Структура аргументів: побудова і аналіз ефективних аргументів.
21. Значення аргументів у комунікації, професійній діяльності та прийнятті рішень. Роль аргументів у критичному мисленні.
22. Структура аргументів: основні елементи побудови аргументів. Правила побудови аргументів: ясність і конкретність тези. Використання аргументів у практиці критичного мислення.
23. Прийняття рішень: роль критичного мислення у виборі оптимальних варіантів.
24. Що таке прийняття рішень? Види рішень: повсякденні, стратегічні, термінові. Чому критичне мислення є ключовим у виборі оптимальних варіантів.
25. Етапи прийняття рішень.
26. Роль критичного мислення на кожному етапі. Визначення ключових питань і факторів, які впливають на проблему. Використання фактів і доказів для аналізу інформації.
27. Уникнення упереджень та стереотипів під час розгляду альтернатив.
28. Поширені помилки у прийнятті рішень. Інструменти критичного мислення: аналіз, оцінка та перевірка інформації. Аналіз інформації як ключова навичка критичного мислення.
29. Відмінності між об'єктивними фактами та суб'єктивними думками. Оцінка доказів і аргументів.
30. Перевірка інформації та боротьба з дезінформацією. Що таке дезінформація та як вона впливає на рішення. Роль критичного мислення у протидії фейкам і пропаганді.

Додаток 2

Перелік питань на Залік

1. Критичне мислення: поняття та практика.
2. Визначення поняття критичного мислення та його значення в професійному зростанні.
3. Компоненти критичного мислення: уміння аналізувати інформацію, логічність та обґрунтованість, оцінка доказів та аргументів, розпізнавання помилок у мисленні.
4. Переваги критичного мислення та ризики відсутності критичного мислення.
5. Важливість принципів критичного мислення для професійного зростання.
6. Базові принципи критичного мислення. Логічність: основа критичного мислення.
7. Визначення логічності в контексті критичного мислення.
8. Різниця між логічними та нелогічними висновками. Правила логіки, які допомагають будувати чіткі та послідовні аргументи.
9. Типи логічних помилок (нелогічні висновки, аргументи, що містять суперечності).
10. Визначення обґрунтованості в критичному мисленні.
11. Важливість фактів і доказів для підтвердження висновків.
12. Типи аргументів: сильні та слабкі аргументи, їх вплив на прийняття рішень.
13. Пояснення принципу сумніву в критичному мисленні. Чому сумнів важливий для розвитку аналітичних навичок.
14. Визначення неусвідомлених переконань і як їх ставити під сумнів. Як сумнів допомагає уникати стереотипів і упереджень.
15. Різниця між критичним мисленням та звичайним судженням.
16. Поняття судження: визначення, приклади звичайного судження в повсякденному житті.
17. Основні відмінності між звичайним судженням і критичним мисленням.
18. Характеристики звичайного судження: інтуїтивність: як часто судження базується на особистому досвіді та емоціях; поверховість: орієнтація на перше враження без глибокого аналізу; упередженість: вплив стереотипів, переконань та емоцій на прийняття рішень. Ризики звичайного судження у професійній діяльності.
19. Розвиток критичного мислення для вдосконалення суджень.

20. Що таке аргумент? Структура аргументів: побудова і аналіз ефективних аргументів.
21. Значення аргументів у комунікації, професійній діяльності та прийнятті рішень. Роль аргументів у критичному мисленні.
22. Структура аргументів: основні елементи побудови аргументів. Правила побудови аргументів: ясність і конкретність тези. Використання аргументів у практиці критичного мислення.
23. Прийняття рішень: роль критичного мислення у виборі оптимальних варіантів.
24. Що таке прийняття рішень? Види рішень: повсякденні, стратегічні, термінові. Чому критичне мислення є ключовим у виборі оптимальних варіантів.
25. Етапи прийняття рішень.
26. Роль критичного мислення на кожному етапі. Визначення ключових питань і факторів, які впливають на проблему. Використання фактів і доказів для аналізу інформації.
27. Уникнення упереджень та стереотипів під час розгляду альтернатив.
28. Поширені помилки у прийнятті рішень. Інструменти критичного мислення: аналіз, оцінка та перевірка інформації. Аналіз інформації як ключова навичка критичного мислення.
29. Відмінності між об'єктивними фактами та суб'єктивними думками. Оцінка доказів і аргументів.
30. Перевірка інформації та боротьба з дезінформацією. Що таке дезінформація та як вона впливає на рішення. Роль критичного мислення у протидії фейкам і пропаганді.